לא שנו אלא דאמר לה בזו ובזו ובזו [א]אבל אמר לה באלו אפילו אוכלת נמי מקודשת כי קא אכלה מדנפשה קאכלה תניא כותיה דרבא התקדשי לי באלון ברמון ובאגוז או שאמר לה התקדשי לי באלו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו ובזו אם יש בכולם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו נטלתו ואכלתו בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה האי באלון ברמון באגוז היכי דמי אילימא דאמר לה או באלון או ברמון או באגוז אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת והא או קאמר ואלא באלון וברמון ובאגוז היינו בזו ובזו ובזו אלא לאו דאמר לה באלו הא מדקתני סיפא או שאמר לה התקדשי לי באלו מכלל דרישא לאו באלו עסקינן פירושי קא מפרש התקדשי לי באלון ברמון באגוז כיצד כגון דאמר לה התקדשי לי באלו וקתני סיפא בזו נטלתו ואכלתו אם יש באחת מהם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואילו רישא לא קא מפליג בין אוכלת למנחת שמע מינה כל היכא דאמר לה באלו כי קא אכלה [א]מנפשה קא אכלה שמע מינה הניחא למאן דאמר אסיפא קאי ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה עד שיהא באחרונה שוה פרוטה הכי נמי עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אלא לרב ושמואל דאמרי תרוייהו ארישא קאי ואוכלת איצטריכא ליה הכא כללי קחשיב פרטי לא קא חשיב הא מני רבי היא דאמר [ב]לא שנא כזית ולא שנא כזית וכזית פרטא הוי: אמר רב [ג]המקדש במלוה אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה נימא כתנאי המקדש במלוה אינה מקודשת ויש אומרים מקודשת מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר מלוה להוצאה ניתנה ומר סבר מלוה לאו להוצאה ניתנה ותסברא אימא סיפא [ד]ושוים במכר שזה קנה אי אמרת מלוה להוצאה ניתנה במאי קני אמר רב נחמן הונא חברין מוקים לה במילי אוחרי [ה]והכא במאי עסקינן כגון שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר מר סבר [ו]כסיפא לה מילתא למיתבעיה ומר סבר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה ואלא הא [ז]דאמר רבי אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים לימא כתנאי אמרה לשמעתיה אמרי מנה חסר דינר כסיפא לה מילתא למיתבעיה מנה חסר תשעים ותשע לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה מיתיבי [ח]האומר לאשה התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ובמלוה אף על פי שלא נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר מלוה

הרי

לא שנו. היכא דאוכלת ראשונה ראשונה דאין מצטרפת לפרוטה: **אלא דאמר לה בזו ובזו.** דלא גמרי קידושין ולא [ט]נקנה לה עד נתינה אחרונה שהיא גמר דבורו וכבר היו הראשונות מלוה: **אבל באלו.** [י]מקבלת הראשונה לא באתה לידה בתורת מלוה דמשנגמר הדיבור [כ]הקנה לה בתורת קידושין וכי אכלה מדידה קא אכלה ואפילו אכלה ראשונה ראשונה מקודשת אם יש בכולן שוה פרוטה: ה"ג **אבל אמר לה באלו אפי' אוכלת נמי מקודשת: באלון ברמון באגוז.** אלון אגלנ"ט בלע"ז והוא מאכל חזיר יער ובלשון אשכנז אייכל"ן וגם בני אדם אוכלין וצולין אותם באש כמו ערמונים: ה"ג **בזו ובזו אם יש בכולן כו' בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו וכו'.** והאי דפלגינהו לתרי בבי דרישא ומציעתא ותנא בתרוייהו אם יש בכולן משום דבעי איפלוגי במציעתא בין אוכלת למנחת כדמפרש ואזיל: **הניחא כו'.** לאו לרבא פרכינן אלא לעיל קאי דמתרצינן היתה אוכלת דמתני' לרב ושמואל ארישא ולרבי אמי אסיפא הניחא לר' אמי דאוקמה להיתה אוכלת דמתניתין אסיפא דהוי כללא ומאי באחת באחרונה הכא נמי היתה אוכלת דברייתא קאי נמי אכללא כדתני בה בזו ובזו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ותנא פלוגתא גבי נטלתו ואכלתו למימר עד שיהא באחת מהן מצינו נמי לתרוצי עד שיהא באחרונה אלא לרב ושמואל דאמרי באחת אפילו אחדא מקמייתא נמי אמר ואפרטא דהתקדשי התקדשי קאי ואוכלת איצטריכא ליה האי באחת דברייתא היכי מיתרצי הא בהך ברייתא לא תנא שום פרטא דהא בזו ובזו כללא חשיב לה וכ"ש היכא דקתני ועוד בזו ועוד בזו וקתני גבי אוכלת עד שיהא באחת מהן ואי אקמייתא דאכלתנהו מיד נמי קאמר דאי איכא באחד שוה פרוטה מקודשת קשיא הא הוה ליה מלוה: ה"ג **הא מני רבי היא דאמר ל"ש כזית ול"ש כזית וכזית פרטא הוי.** והך סיפא דקתני בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו תנא אחריתא הוא ולאו היינו תנא דרישא ומציעתא וס"ל כרבי ותנא אוכלת והוא הדין למנחת ואוכלת איצטריכא ליה לאשמועינן דאע"ג דמקרבא הייתה לא מקדשה בפחות מש"פ ולהכי תנא בזו בזו תרי זימני גבי נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו ותנא אם יש באחת מכולן שוה פרוטה מקודשת משום דס"ל התקדשי אכל חדא קאי התקדשי בזו התקדשי בזו ועוד בזו התקדשי. והך דרבי בזבחים בפ"ב במחשב בשחיטת הזבח בין שחטו ע"מ לאכול כזית למחר כזית בחוץ בין שאמר כזית למחר וכזית בחוץ הוו להו שתי מחשבות ולרבי יהודה דאזיל בתר לשון ראשון הוי פיגול וחייבין עליו כרת: **אינה מקודשת.** אפילו ישנה בעין: **להוצאה ניתנה.** הלוה רשאי להוציאה בהוצאה ואינו חייב להעמידה בעיסקא שתהא מלויה בכל עת שיתבענו וכיון דלהוצאה ניתנה הויא לה כי דידה ולא יהיב לה מידי: **ושוין במכר.** אם מכר לו קרקע שנקנה בכסף [ל] אם אמר ליה מלוה שיש לי עליך יהא לך בשביל המכר ונתרצה לו קנה הלוקח אם ישנה בעין: **במילי אוחרי.** בדבר אחר דהך מלוה לא במלוה שיש לו עליה קאמר אלא שאמר לה התקדשי לי במנה ונמצא מנה חסר דינר ואמר לה הרי הוא עלי מלוה: **כסיפא לה מילתא למיתבעיה.** ולא סמכה דעתה הילכך אינה מקודשת: **כסיפא לה מילתא.** דדבר מועט הוא דינר ממנה: דר"מ שלא קבלה מכל המנה אלא דינר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה את המנה: **אפילו לא נשתייר כו'.** מקודשת בההיא הנאה דמחיל לה גבה:

הרי

מהני והכא מהני והיינו דקאמר גמרא אם אינו קדוש נשיאות חטא למה כתוב כלומר אי משום דעבר אמילתא דקאמר רחמנא כיון דבקרא כתיב [מ]בהרימכם את חלבו[א] ממנו כל חלב [נ]דגן תירוש ויצהר דמשמע שיש לו לאדם לתרום מן היפה ואם לא הביא מחלבו פשיטא דעבר א"כ למה כתיב האי קרא [ס]ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו פשיטא אלא ש"מ להכי כתביה לומר לך דהתורם מן הרעה על היפה דאיכא שני חטאות חטא שעבר על מה דקאמר רחמנא דיתרום מן היפה וחטא על תרומתו דהויא תרומה מן הרעה[ב] והיינו דקאמר מכאן לתורם מן הרעה על היפה כו'[ע]: לשון רש"י ה"ג **בזו** ובזו אם יש בכולן ש"פ כו'. והאי דפלגינהו לתרי בבי רישא דקתני באלו ומציעתא דקתני בזו ובזו אע"ג דתנא בתרוייהו אם יש בכולן כו' משום דקבעי לפלוגי במציעתא בין אוכלת למנחת כדמפרש ואזיל: לשון רש"י **הניחא** לאו לרבא פרכינן אלא לעיל קאי דמתרצינן דהיתה אוכלת דמתניתין לרב ושמואל קאי ארישא ולר' אמי אסיפא: **הא** מני רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית לא שנא כזית וכזית פרטא הוי. והך סיפא דקתני בזו נטלתו ואכלתו ועוד בזו ועוד בזו הוה פרטא כמו התקדשי התקדשי ותנא אוכלת דבעינן ש"פ וה"ה מנחת ואוכלת איצטריכא ליה לאשמועינן דאע"ג דמקרבא הייתה לא מקדשה בפחות משוה פרוטה ולאו היינו ת"ק דמציעתא דתנא בזו ובזו אם יש (א) לו בכולן שוה פרוטה מקודשת דלרבי פרטא הוה ובעינן ש"פ באחת מהן אלא תרי תנאי הוו ומי ששנה זו לא שנה זו מילתא דרבי בפ"ב דזבחים (דף ל:):

אלא

עין משפט נר מצוה

עד א מיי' פ"ה מהל' אישות הל' כח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לא סעי' ו:

עה ב מיי' שם הל"ג והלכה כו סמג שם טוש"ע אה"ע סי' כח סעי' ז:

עו ג מיי' שם הל"ח טוש"ע שם סעי' ו:

◆

תוס' ר"י הזקן

לא שנו. דהיתה אוכלת ראשונה ראשונה בעינן שיהא [פ]באחרונה שוה פרוטה. באלו. נגמרו קדושין בבת אחת תכף שאמר באלו וכי שקלה ואכלה דידה אכלה. ואם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת. במלוה. אע"פ שהיא בעין. מאי לאו בהא פליגי. שהלוה אותה ובעוד שהמעות בעין ולא הוציאם אם אמר לה התקדשי במלוה שיש לי אצליך אינה מקודשת דלא מטי הנאה לידה שהרי בידה להוציאם ואינו יכול לחזור בו. ומר סבר לאו להוצאה ניתנה. דכל זמן שלא הוציאה הלוה. יכול מלוה לחזור בו. [צ]ואם קדש בו האשה ודאי מטיא לה הנאה שעתה יכולה להוציאו בתורת שלה. ור"ש פירש להוצאה ניתנה שהלוה רשאי להוציאה בהוצאה ואינו חייב להעמידה בעסק שתהא מצויה תמיד. ומסתברא דבכה"ג איירי פלוגתייהו. במכר. שקנה קרקע בכסף מלוה שהוא חייב לו או מטלטלין לקבולי מי שפרע. [ק]ואפילו המלוה בעין. אשתכח השתא דקי"ל מלוה להוצאה ניתנה שאם קנה קרקע במלוה לא קנה כלל ובמטלטלין אינו מקבל עליו מי שפרע. והר"ם ז"ל כתב בקנין פ"ו (ה"ד) דקנה קרקע במלוה הוי קנין גמור ומטלטלין לקבולי עלייהו מי שפרע. ודעתו דהא א"ר יוחנן דבר תורה מעות קונות ל"ש מעות בעין ול"ש מעות הלואה. והיינו דאקשי ליה בפ' הזהב (ב"מ מח.) אן מייתר כלי להלואה דלאתר שהלוה אותו משעה. והאי שיטה דהכא דלא כר' יוחנן היא וליתא. ואפשר דאליבא דרשב"ל היא דאמר משיכה מפורשת מן התורה ולא מעות. ולדידיה קרקע שנקנה בכסף וחזינן לה משודת בכסף יקנו. [ר] דוקא במעות שהן בעין. במילי אוחרי. בדבר אחר. [ומר סבר לא כסיפא ליה מלתא וכו']. ומסתברא דהלכה כר"א דאפילו מנה חסר דינר מקודשת דלא כסיפא מילתא למתבעא. וכן נראה דעת הרי"ף והר"ם שלא הביאו זה. אינה מקודשת. אפילו קבלה עליה אחריות דמלוה היא.

מסורת הש"ס

א) [כתו"י: מדנפשה], ב) שבועות לח. זבחים ל:, ג) [לעיל ו: וש"נ], ד) [ע' תוס' ב"מ טו. ד"ה האי שטרא] [ובמהרש"ל שם], ה) [כתו"י: הלא, וכל"ל. ורש"ש], ו) [לקמן ס:], ז) לעיל ח, ח) תוספתא דקידושין רפ"ג [ע"ש דתניא התם כמו דמפסיק בעמוד ב' ובמלוה אע"פ שנשתייר בידה ש"פ אינה מקודשת], ט) [בדפו"י: נקנו. וכ"ה בר"ן], י) [בר"ן: דקבלה], כ) [בדפו"י ודפו"ו: הקנה], ל) [לעיל כו ע"א], מ) [במדבר יח פסוק ל], נ) [צ"ל יצהר וכל חלב תירוש ודגן דמשמע כו'], ס) [בדפו"י: דלא, ולצ"ל דולא], ע) [וע"ע תוס' ב"מ ט. ד"ה נשיאות ותוס' תמורה ה. ד"ה אם אינו], פ) [יתכן דבאחרונה צ"ל ול"צ באחת מהן], צ) [נ"ל ואם], ק) [ב"מ מד ע"א], ר) [לעיל כו ע"א].

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא מני וכו' אם יש בכולן כצ"ל ותיבת לו נמחק:

◆

לעזי רש"י

אגלנ"ט [גלנ"ט]. בלוט.
אייכל"ן [אייכ"ל]. אצטרובל.

◆

מוסף רש"י

הא מני רבי היא דאמר. במסכת זבחים בפ' שני (ל:). לא שנא כזית וכזית. לא שנא שוחט את הזבח על מנת לאכול כזית למחר כזית בחוץ, לא שנא כזית למחר וכזית בחוץ, פרטא הוי. ב' מחשבות הן ותפוס לשון הראשונה והוי פיגול ושוב אין מחשבה שניה מוציאתו מידי פיגול דאיכא דר' יהודה דאמר התם זה הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין על אכילתו כרת (שבועות לח.). המקדש במלוה. דאמר התקדשי לי במלוה שהלויתיך (לעיל ו:). שמחל לה מלוה שחייבת לו (כתובות עד.). אינה מקודשת מלוה להוצאה ניתנה. דמשום דמעות שלותה ניתנו להוצאה וברשותה קיימא והשתא לאו מידי יהיב לה (שם). דקיימא מעיקרא עפרין בתרין דיהיב מידי בשעת קידושין ומלוה להוצאה ניתנה וכבר הן שלה ויתנם לאחרים הוא חייבת לו (לעיל ו:). ונתן לה דינר. מיד מקודשת דקיבלה ליה לנפשה ועל מנת לשלם (לעיל ח:).

◆

מוסף תוספות

א. ואמר רבינו שמשון משאנץ דהכי פירושו אם אינו קדוש נשיאות חטא למה כתוב בלאו הכי נמי ידעינן דיש בו נשיאות חטא מדכתיב מכל חלבו (במדבר יח) דמשמע חלבו אין גירעון לא. תוס' תמורה ה. (וע"ש בגמ' דילפינן מקרא שהביא התוס' שם). ב. משום דאהני מעשיו. שטמ"ק בתמורה על התוס' שם (ועי' מהרש"ל וחי' רע"א).